

Romeo ja Julia

Age Raa

1935. aasta kevadel valmis Sergei Prokofjev (1891-1953) ballett „Romeo ja Julia“. Idee balleti kirjutamiseks sai helilooja aasta varem tollase Leningradi Kirovi teatri kunstiliselt juhilt Sergei Radlovilt, tuntud šekspiroloogilt, tulevaselt libreto autorilt. Lepingu heliloojaga sõlmis aga Moskva Suur Teater. Balleti kirjutamine langes helilooja jaoks olulisse aega: alates 1918. aastast oli ta elanud välismaal, USAs ja Pariisis, ning pidi otsustama, kas jääda emigrandina läände nagu Stravinski ja Rahmaninov või naaseda kodumaale. Prokofjev valis viimase, kuigi jäi esialgu veel mõneks ajaks Pariisi. Lõplikult asus ta Moskvasse elama 1936. aastal.

Prokofjevi balletti „Romeo ja Julia“ võib pidada selle sajandi üheks väljapaistvamaks balletiks, mis oma kaalukuselt kuulub samasse ritta suurte klassikaliste balletidega (Tšaikovski „Luikede järv“, „Pähklipureja“, „Uinuv kaunitar“). Kuid mitte kohe alguses pole balletti saatnud edu. Kui Prokofjevi ballett valmis sai, ei võetud seda üldse Leningradis mängukavva, kuna leiti, et balleti muusika on oma uudse helikeele tõttu tantsimiseks kõlbmatu. Vastakaid arvamusi tekitas ka balleti lõpp, mille Prokofjev muutis õnnelikuks põhjendusega, et Shakespeare'i näidendi traagiline lõpp balletile ei sobi.

„Romeo ja Julia“ on Estonia teatri laval olnud ^{Vilis} nelj ^{Kiules} korda. Vilis redaktsioon on tulekul — 13. veebruaril kell 14.00 esietendub Estonias see Prokofjevi ballett Mai Murdmaa lavastuses. See on Murdmaale kolmas redaktsioon „Romeost ja Juliast“ Estonia laval.

Seekordne on sootuks erinev kõikidest eelmistest. Kuid modernseks koreograaf seda ei pea! Kuigi algselt oli tal kavatsus lavastada „Romeo ja Julia“ modernse bal-

letina. Lavastuse kunstnik, šotlane Charles Cusick Smith veenis Murdmaad järgima klassikalisi traditsioone.

Uuslavastust võib pidada taas rahvusvaheliseks projektiks. Peale kunstniku on külalisena osalev ka valguskunstnik Lloyd Sobel USAst. Tema tehtud on ka Raveli „Daphnise ja Chloe“ ning Bizet/Štšedriini „Carmen“ valgus.

Ka üks Juliatest — Molly Smolen — on külaline USAst. Nimelt stažeerib Molly Smolen Estonia teatris. Ta tuli siia selleks, et tantsida Juliat, oma lemmikrolli, mida ta tõenäoliselt oma kodumaal, Ameerikas, iial tantsida ei saa. Juliat tantsib ka Tatjana Voronina. Ka Romeosid on kaks — Tiit Helimets ja Juri Jekimov. Mercutio tantsib Vitali Nikolajev, Tybaltit Ivar Eensoo ja Juri Mihhejev ning Parist Andrus Kambre ja Vladimir Kuzmin. Balleti muusikaliseks juhiks on Jüri Alperden.

Mai Murdmaa on balletile saatesõnaks öelnud: „Shakespeare'i „Romeo ja Julia“ on armastuse ülemlaul läbi aegade.

Shakespeare kõneleb armastusest kui jumaliku täiuse ühest tahust, mis aga siiski on hukule määratud just inimese enda ebatäiuslikkuse tõttu. Aga kõik me oleme armastusest lummatud ja püüdleme ta poole ka siis, kui see meid põletab. Arvan, et siin on sügaval peidus igas kunstnikus peituv ideaalitäju, mida realiteet hävitab. Seda sarkasmi kannabki endas Mercutio, keda vastandatakse Romeo poeetikale.

Iga tervik kätkeb endasse pluss- ja miinuspoolt. Nii ka selles tragöödias — suur armastus vastandatakse kahe suguvõsa vahelisele suurele vihkamisele. Nende kahe pooluse vahel on tavalist väiklast inimlikku sagimist, mis samuti armastusele hukutavaks osutub.“

Piletid uuele lavastusele, S. Prokofjevi-M. Murdmaa balletile „Romeo ja Julia“ on müügil Estonia Teatri kassas. Telefoni teel saab pileteid tellida numbril 626 0269.